

Թեպետ մոլեզգին կուգե. մը կը մզուկ սաստիլութեամբ Բարթ Սըթուրի ամբողջ ինքնանորոշ շուրթը, և վայրկեանէ վայրկեան խիտ կարեւոր լուր մը կընայ հասնիլ այդ կողմէն, Բայց չեզոք տէրութեանը ամէնէն ստիպողական գործը հիմա Մ. Միւրեղի կուգե. ներսերն շուրթը չի դառնար: Նաւային պատերազմը մտահոգութիւն կատանաւոր ընդարձակութիւնն մը վառնէ հետզհետէ, և Ռուսիա առաջինը կ'ըլլայ ինչ նաւային տէրութիւններէն որ բազմաթիւ բերմամբ նոր խնդիրներ կը յարուցանէ, ընդհանուր տէրութեանները չափազանցող, չէզոք նաւահանութեան հետեւեալ արդիւնք մը վաճառքներու մասին: Գարմիր Մովսէսն մէջ բերեալ տասնական արգելումը առայտ մ'ընթ դատու է, բայց անշուշտ նոր համար որ առասպալական յաժմանաւերը իրենց գործունէութիւնը փութաբարեցին Սօքրիթէի հարաւորակ արեւելեան կողմերը, Այսօր Տըրքլէնէն զիջնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պաշի գետին բացառել Ռուսը խուշարակցեցն բրիտանական Փոմէիլըն շոգիւղէն, Նորէն կը յայտարարուի թէ խուշարակոյ նաւն այլ Սոկոնէսն է, որուն համար Ռուսիա ասկէց առաջ ըստնալ թէ այլ եւս խուշարակոյութեան խաբարունք պիտի չունենայ, որովհետեւ կամուտը նաւատորմին կը վերաբերի: Մարդու միջոցով չիք անցնել որ Հայաստանի հաղորդակցութեան խանութարիչը մը պիտի համարձակէր մինչեւ հեռավոր Բարեկտիկ ծովերուն մէջ երեւայ: Չննք գիտար տակաւին թէ այդ Ռուս շոգիւղները ո՞րքէց կրցաւ ամուրս գտնել, քանի որ յայտնի է թէ իր երկրէն մինչեւս ատեն առած հանքաժուղը չէր կրնար բաւել մինչեւ այն հեռավոր շուրթեր տանելու գինը: Բայց տակալ անհնա պարտաւ պնէն է այն մեծ իրողութեան քով թէ Ռուս շոգիւղն մը կը վալթիլ վաճառականութիւնը խանգարել Բարեկտիկ վաճառականութեան մեծ ու կարեւոր ճամբուն վրայ: Իրաւէ մը յաժմանաւորքէնք զուրք բան մը չէ ըրած, որովհետեւ Նաւային պատերազմին մէջ ծովը սահմանափակուած չի նկատուել, պատերազմիկներուն նաւերը ամէն կողմ խուշարակոյ երաւունք ունին միջազգային օրէնքով: Թշնամութեանը դաշտը կը տարբերուի այնքան հեռաւոր որքան մարտասանները կրնան երթայ, չէզոքի մը սահմանակից շուրթերէն զուրք: Չարքն և Ռուսիայ նաւատարաւայ իրաւունք ունին պատերազմական արգելում մը վաճառքը զբաւելու ուկկիւնտիսն ամբողջ տարբերութեան վրայ: Այսուհանդերձ, թէեւ տակալ չի կրնար ուղարցուիլ, մանաւանդ Անգլիոյ գործին չի զարուհանար, քանի որ ինչ ամէնէն աւելի չափ ունի փափաքելու որ նաւային պատերազմիկի մը իրաւունքները ընդարձակուին, բայց ընդհանուր ճշդմարտութեան մը խոտովանութիւնը պարտաւորիչ չընել անտես ընել մասնաւոր պարագաները որոնք համեմատ կը գործածէ այսօր Ռուսիա իր պատերազմիկի իրաւունքը, Ռուսիոյ դէմ Անգլիոյ զոյգողը այն է թէ իր պատերազմիկի իրաւունքները խափանար արդ կոչանակաւ մը կը գործածէ, նախ այցելելով և խուշարակոյ դժուար արդարանալի պարագաներու մէջ, և երկրորդ՝ «պատերազմական արգելում մը վաճառք» բառին տալով անպատեհ կերպով ընդարձակ նշանակութիւն մը: Ինչպէս իմքոյթիկ Աւետարակական Սենեան յայտարարելը իր երէկի որոշմանազգրին մէջ, Ռուսիա արգելումը միջանաներու այնքան լայն ցանկէ մը բացած է որ յայտնաբերուած լիտտակար է Մեծին Բրիտանիոյ վաճառականութեան: Բայց ինչ որ հիմա ծովու վրայ Ռուսիա կ'ընէ, ասոր նախընթաց օրինակները կարելի է առատօրէն գտնել, նոյն իսկ Մեծին Բրիտանիոյ պատմութեան մէջ: Բայց ասով չարգասանք ընակախաբար ո է նոր ընթացք. մէկ սխալը չի կրնար արդարապէս ուրիշ սխալ մը: Ռուսիա ինքնընդ մը կ'ուկիլիլայի և Մեծին Բրիտանիոյ մեծ կուրիկ ժամանակ առարկա կութիւնները ըրաւ Անգլիոյ այն դպուստան, որուն համարումը կ'որոշուի պատերազմական արգելումը մը վաճառքը: Ռուսիոյ օրինակին հետեւելով, միւս չէզոք տէրութիւններն արժողեցին Անգլիոյ կէմ: Արդ, հիմա ինչպէս Ռուսիա կրնայ իր նախընթացին հակառակ վարմունք ունենայ, և իր յաժմանաւերուն միջոցաւ առեւտրական հարցաբարեկցութիւնները նման կիտակակ հարց մը խնդրել ենք բեւեռէ ձգել, Ռուստեղէնները և երկաթուղիները իրենցները ինչ կրնար արգելիլ:

մանք վառեալ չհկատուիլ առանց մեծ անպատեհութեան:

Յատկապէս վրայ պատերազմին ընթացքը շարժաբեւերէն ի վեր նորն անստոյգ վիճակին մէջ է: Մանչուրիոյ պատերազմին վրայ սա՛ չարք միայն կարելի է ըսել թէ այդ կողմերէն լուր չի անուան արժանիութիւն մը չէ եկած—միայն թէ հիւսիսէր, հեղեղներէ ձեւացած են, և ցեղը կը կազմալուծէ իրեն ըստահներուն ալ՝ շարժումները կ'երեւաւ ստոյգ է թէ ճարտիգը զգալով որ մեռաւ չի կենար յարձակողականութիւն, իրենց ըստինքն մարդիկը զատած են իրոք Արթուրի ասղիւն կորուսած Ճարտցիներուն թերին լրացնելու: Այսպէս ընելով կ'արդաւանան, քանի որ ընդհատակային անուկումէն վերջ բանակը ազատ պիտի ըլլայ լաթին թերակից թերակից վրայ մէջ ընթացի թու պաշարակն վրայ այլ շատ լաւեր կը լսենք, բայց որովհետեւ մեծ մասամբ իրենցի մուլունձներէն կը ըլլին, քոնքը ուղաժմուտ պէս կ'երթան կուգան, վերապահուած թեանք պէտք է ընդգրկուին, երբեք յարձակումի վրայ կը խօսին շատ հաւանական է որ այդ բառը մեր գիտացած նշանակութեամբ չեն զործածեր, և Ճարտցիք թերեւս նախապատրաստական ուղարկութիւնէ մը անդին չեն անցած: Ասկէ զատ, չեն կրնար ընաւ ի վիճակի ըլլալ նաւահան զատին անմիջական մօտակալքը անցած դարձեալ աւելի բան մը գինացուցաւ: Արքայէ խոնձութիւնն չէ Ձիւնացիներէն մեծ բան մը սպասել ծովային կամ պատերազմական խնդիրներուն վրայ: Ան առտ' անք մալձուս գիտացած սա՛ է թէ բազմաթիւ և արդիւնաւոր բանակը որ ոգի ի բռնի կ'աշխատի զբաւուր մեծ բերք մը որ լուրնաւով ամրացած և հզօր պահակազօրներու պաշտպանութեան տակ կ'զտնուի:

=====

ՊԱՏԵՐԱԶՐ

=====

ՄԵՐՑ ԲԱՐՔ ԱՐԲՈՒՐ

=====

ՈՒՌԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

=====

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱԽԵՐԸ

=====

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

=====

ԶԱՅՐՈՅԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷ

=====

(Վաղեմ բըրքարով առնուած Նուրապաճ թերթերէն: Կոպկերը պատմուած իրենց կանոնադրութեամբ եւ օտուկալաբար):

Լոնտոնէ կը հեռագրեն Օգոս. 28 թուոյն— Այս իրիկուն իրարու բարձր վին հակասական լուրեր հասան, Միւնսթէր կողմէն կ'ապագումուի թէ Բորի Մարտի արդէն իսկ ինկած է, միւս կողմէն լուր կը արուի թէ Ճարտցիք իրոքով հակառակ են որ յարձակման թաղաղած անոնեանք բան չէ: Ձիւնացի կը հեռագրուի թէ Կիւրկիի յարձակում ստակից եղած է, և Ճարտցիք բազմաթիւ զորքեր զբաւեւ են Ուկրէ լուրին մօտ: Օգոս. 28ին, Ձիւնացիներ լոնտոնական խափու, ճարտցիք իրեն ըստինքն նախով ուղարկեն են Ռուս սական կեդրոնին վրայ, զբաւեւ իրեն երկայնի, և հիմակ կը քալեն Ռոքի իրիկունքէն առաջ ալ ծղկն ուղղակի միջեւ Միթօնէի բնակարանը Բայց Ձիւնացի ճարտական հիւպատոսարանին մէջ խիստ վերապահութեամբ կ'ընդունին այս լուրերը, որովհետեւ եթէ իրենք ըլլան, ըսել է թէ Բորի Մարտի արդէն հիմա ճարտցիներով ձեռք ինկած է: Ձիւնացի մէջ գտնուած Ճարտցիք այժմէն հանգստակուելու են: Իրենց մեծամասնութիւնն ատեն իմ մար Բերքաբաղաթին ակնկալեալ ան կուրմ:

Դարձեալ Ձիւնացիք, և միշտ Ձիւնացիք, կը հաղորդեն թէ ռուսական մարտանաւ մը նաւահանգստին մէջ ճարտցիներ և ռուսներ մը զարնուելով ընկղման է: Լիստոնսկի մէջ ալ բերեն բերաւ կը պատմուի թէ Բորի Մարտի մէջ անընդհատ կը շարունակէ մահախիլ կրակը: Կլեսուր թէ ամէն որ 800 խուշոր ռուսներ կ'իյնան քաղաքին մէջ: Մովսիսի աւազակները խիստ վնասուած են, երկաթաղէին կայանք ալ մասամբ փճացեր է: Ճարտցիներուն շատ օգտակար կ'ըլլայ չինացի ճարտարագէտ ալ խորհուրդը, որ նախապէս Ռուսներուն ծառայութեան մէջ գտնուած է և յետոյ փախելով Ճարտցիներու դով ապաստանէ: Այս Ձիւնացի կ'ըսեն իրենց թերթերուն գրեթէ բոլոր յատկանշաները: Բայց պահակազօրքեր անկողն արթնութեամբ կը մարտնչեն միշտ կուրկի կ'ոգնեն, և քաղաքին մէջ միացող աւազակներ կ'ինքեր գոյներ քրեկ կ'սպառնան, և անհնարութեան մեծ ոգի մը ցոյց կուտան:

Այլ առակ լուրաւուրե— Հոսմէն ինչ կը հեռագրուի թէ Բորի Մարտի ինչ

[illegible][illegible][illegible]

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 25 օգոստոս
(Պատեմական)։ — Մովսէկայ Անդրե-
օզոստոս 24 թուով կը հետադարձ ե-
լին։ « Զորավար Սդեռէշէ Բ.
Սթրիբուք օգոստոս 19 թուով կը
ղեկագործ թէ իջն դար աւանդան է,
հին ծառերցիք սկսան յարձակաւ
ընել Ուկրաինայ լեռան վրայ (Լու-
նացի մաս)։ Միեւնոյն ատեն Գա-
լեքան վրայ շարուած իրենց հրե-
նիները բռնա՝ թխնաթամադուր
ըր բացին հրահրային ձակարէն
մեր անդուրթեանց դէմ, և մեր պա-
պանութեան արեւելեան ձակարէն
բողոքներէն մէկ մասին դէմ։
Ընդհեք խառնակոյն կը փորին Լու-
նին և Լուի ապուլ։ Լունա-ձ ոչի-
բումանդակ հովտին մէջ։

ԹՈՒՐԻՈ. — Ռուսներ կ'ամանայ
ուսական երկու թորիկէանայած
չորեքշաբթի իրիկուն, Բորթ Սթրի-
նաւանապատին բերանը, ականին
զարմուելով, անոնցմէ մեծը,
ծխաւով, ընկղմեցաւ։ Այս մարտ-
անկերուն անհմանեցը և իրենց
ւազներուն կորուսաններ յայտն է։

ԼՆՏՏՈՆ. — Ռուսկոյ խնդրե-
անգլիական կառավարութիւնը հ-
ման տուաւ անգլիական երկու յա-
նաւանապատին բերանը, ականին
ուսական Սթրիբուք «Կամալու»
ծանաւը, Կարմիր Մովսէ մէջ պա-
պան վերին դէպքերուն առթիւ և
հատուկաբար հրատարակած
հանգանդը անոր հաղորդելու հա-
մարտէս գի խաղաղութիւններն ու-
րաւորները դադարեցին։

ՍԱԳՆՈՎ. — Ռուսական Տի-
յաժանաւը, որ քանի մը օր ա-
նա հասաւ, կը սողեկազդէ ի-
շտոստոս 10ին, և ուսական նաւա-
նին միւս մարտանաւերուն հետ Բ-
Արթիկէ դուրս ելած ատեն, ճա-
նալան երկու ուսական զորմունք
որոնցմէ մէկը դպաւ իր սողա-
նաւը, միւսը սպաննեց սպայ մը, և
մեւաւազ, և ուրիշ 25 նաւազան-
վերաւորեց, Տիւնա նախ Շանթի-
կ'երթաւ, բայց ճարմանական թիւ-
րանաւերու հանդիպելով, որոնք
դէմ 9 թորիկէ արձակեցին ասպ-
կերպով, պարտաւորեցաւ փոխե-
նաւորն։

ԼՆՏՏՈՆ. — Զիֆուէ քաշուած
ուազիրները կ'ըսեն թէ Բորթ Սթրի-
նանգիծումը կը շարունակուի։
ընդհեք ամէր օր 800էն աւելի
ուսմբեր կը նետեն, վերջական
ձակարէ մտաւորուտ է։

—Բաքուի կը հետադարձի թէ
մէջ մեծամեծ պարտաստութիւն
ստանաւ են Բորթ Սթրիբուք ան-
տունըն համար։

— Ռուսերի թղթակիցը կը հ-
գործ թէ նպատաւոր օդին պատե-
րի մտող մեծամեծ դէպքեր'կ'սպա-
րիտանակի առջեւ։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ռուսական
զուր- սողեկութիւնները կ'ըսեն
Դուր. 10ին և 14ին նաւամարտերու
ծովակալ Թօնոյի և Բամիմուրաթի
դիմերը կ'արեւոր կորուստներ կը
եղեր. Բանի մը մարտանաւը
ըրազմելու անկարող վիճակի մէջ
դէն եղեր։

—Մովսէկին պաշտօնատան մ-
հաստատուի թէ Զօր. Բուրդա-
պօմ իր արամազորութեան տակ
185,000 զօրք Լիւսուենկի մէջ
ճանուցուի թէ ուսական բա-
յարակողականի սկսած է։

—Ռուս Կառավարութիւնը հ-
տապէս որոշած է մերթմըն միա-
թեան ո' և է փորս։ Զարք Օզան.
«Խաղաղութիւն պիտի երթայ Մ. Ար-
մենիկը զօրքերը աչքէ անցնելու»

ՀՈՒՍՄ. — Սթէֆանի Գործակ-
թիւնը կը ծանուցանէ իւ է Մ. Ար-
քի ուսական նաւատորմին
հրամաւար ծովակալ Սթրիբուք
տունիկ եղաւ։

ՎԻԵՆՆԱ. — Աւստրիական և Ա-
միլիւ իրաւարական դաշնագիրը
տնմբեր վերջը պիտի ստորագր-
են։

ԲԱՂԻՉ. — Զիֆուէ ուսական
պատուը առաջարկներ ըրաւ.
կառավարութեան Բորթ Սթրի-
նանգի միջեւ անթիւ հետադարձ
հաղորդակցութեան կանոնադրու
համար, Բանակցութիւնները ե-
րկու պատուար կ'ըլէ մը յանգին,
Արթիկէ հրամանատար, Զիֆու-
սական հիւպատոսին միջոցաւ,
կրնան կանոնադր կերպով պա-
կան հետադարձութիւնը իրենց Բեթերս-

ՇԱՆԿԱՅ. — Զարք հրամայեց
կէջ ընել Աստօյ և Կրտավոյ մ-
նաւերը։

ԼՈՆՏՈՆ. —Անգլիական չորք

